גט פשוט פרק עשירי בבא בתרא

אמר רב פפא הלכתא כו'. לעיל [קפד.] פירשתי גניית מלוה מן היתומים וגם בפרק שום היתומים בערכין (דף כב:) אמר רבא הלכתא אין מזקקין לנכסי יתומים כו': **בעא מיניה רבה בר נתן מרבי יוחנן הוחזק כתב ידו בבית מו.** לאחר זמן שמסר לו הלוה למלוה כתב ידו שהוא חייב לו ממון וכא בב"ל והודה בפניהם שהוא כתב ידו ונתנו לו ב"ל הנפק הוא הנקרא אשרתא וקיום הטטר: **מאי.** מי אמרינן הרי הוא מעתה כשטר שיש בו עדים ויגבה ממשעבדי דאחריות טעות סופר הוא? דכל שטר מלוה ומכירה שחותמים בו עדים גוכין ממשעבדי כאילו כתוב בהן אחריות או דלמא קיום שטר אינו מועיל לשום שטר אלא להחזיקו בב"ל לכמות שהיה מקודם לכן שאילו יחותמו עדים אז לוה לא יוכל לטענן שטר זה מזויף הוא דב"ל קיימוהו ויגבה בו המלוה וגם זה לא יגבה אלא מבני מורין ולהכי אהני ב"ל שלא יוכל לוה לומר אין זה כתב ידי: **פסולין.** ליגמא בו: **ואין עליו עדים.** אלא שנמסר לה בפני עדים בעדי מסירה כדאי ליה בדיעבד: **הרי אלו כו'.** בגיטין [פו.] מפרש הרי אלו דרשא והרי אלו דסיפא[פ] למעוטי מאי והתם מפרשא טולה: **כשר.** לכתחלה דסבירא ליה עדי מסירה כדאי: **וגוכה מנכסים משועבדים.** כלומר ואם שטר מלוה הוא אומו השטר הכתוב בכתב ידו ואין בו עדים אלא שנמסרו בפני עדים גוכה מנכסים משועבדים והכי אמרינן התם ר' יוחנן אליבא דר' אלעזר בפ' [המניח תרומה] (גיטין כב:) שאפי' בשאר שטרות גוכה מנכסים משועבדים בעדי מסירה בלבד. אלמא הוצרך עליו כתב ידו שהוא חייב לו ומסרו בפני עדים גוכה ממשעבדי וכל שכן הוחזק בבית דין: ה"ג **שאני הכא דבשעת כתיבה הוא דשעבד נפשיה.** כשנכתב השטר נכתב כדי למסרו בפני עדים שיהו עדי מסירה במקום עדי חתימה הלכך כיון דלר' אלעזר עדי מסירה כדאי כאילו נחתמו בתוך השטר דמי אבל אנו מיבעיא לן בהוצאת כתב ידו בעלמא ששמו של לוה חתום בו שזה מסר לו במקום הודאה שלא יוכל לחזור ולכפור בו ולומר פרעתי כל זמן שחתימתו כדי אלוה (ב) שלא נעשה השטר בלשון של שטר שעדים חתומים בו ואחר זמן החזיקו בב"ל וכשהלוהו כמלוה על פה הוא ומו לא מלו ב"ל בקיומן לעשותו שטר שיש בו אחריות נכסים שהרי לא לדעת כן נכתב מתחלה. כן נראה בעיני שמועה זו וכן עיקר. ואית דגרסי משעת הכתובה[פ] ולא ידלו לשיטת השמועה: **פלוגי ערב.** הפסיק הענין ולמלא לא אסקהי עדים אלא אשטרא לעיל לאוד: **ופלוגי ערב.** וי"ו מוסיף על ענין ראשון ועל השטר ועל הערכות תחימי קהלי: **ושאילו כשר.** שעל הכל העידו עדים: **הלכה כמוסו.** כר' ישמעאל דגוכה מנכסים בני חורין: **חנוק מה לי אמר רבי ישמעאל.** דלמא לעולם דאחריה שנחנק נמי גמר ומקנה אלא דלמא מתכון הוא דקא עביד ולאו מידי אחריה ולא הוי ערב:

ערב

אמר רב פפא [א]**הלכתא מלוה על פה גובה מן היורשין** [ב]**ואינו גובה מן הלקוחות גובה מן היורשין כדי שלא תנעול דלת בפני לוין ואינו גובה מן הלקוחות דלית ליה קלא: הוציא עליו כתב ידו שהוא חייב לו גובה מנכסים בני חורין וכו':** בעא מיניה רבה בר נתן מר' יוחנן הוחזק כתב ידו בבית דין מאי אמר ליה [ג]אף על פי שהוחזק כתב ידו בבית דין אינו גובה אלא מנכסים בני חורין מתיב רמי בר חמא [ד]שלשה גיטין פסולין ואם נישאת הולד כשר ואלו הן [ה]כתב בכתב ידו ואין עליו עדים [ו]יש עליו עדים ואין בו זמן יש בו זמן ואין בו אלא עד אחד הרי אלו שלשה גיטין פסולין ואם נישאת הולד כשר רבי אלעזר אומר [ז]אף על פי שאין עליו עדים אלא שנתנו לה בפני עדים כשר וגובה מנכסים משועבדים שאני התם (ח) דמשעת כתיבה הוא דשעבד נפשיה: ערב היוצא לאחר חיתום שטרות וכו': אמר רב קודם חיתום שטרות גובה מנכסים משועבדים לאחר חיתום שטרות גובה מנכסים בני חורין זמנין אמר רב אפילו קודם חיתום שטרות אינו גובה אלא מנכסים בני חורין קשיא דרב אדרב לא קשיא [ט]הא דכתב ביה פלוני ערב הא דכתב ביה ופלוני ערב ור' יוחנן אמר אחד זה ואחד זה אינו גובה אלא מנכסים בני חורין ואף על גב דכתב ביה ופלוני ערב מתיב רבא [י]עדים החתומין על שאילת שלום בגט פסול חיישינן שמא על שאילת שלום חתמו ואמר רבי אבהו לדידי מיפרשא ליה מיניה דרבי יוחנן [כ]שאילו פסול ושאילו כשר הכא נמי דכתב פלוני ערב אי הכי היינו דרב אימא וכן אמר רבי יוחנן: מעשה ובא לפני רבי ישמעאל וכו': אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן אף על פי שקילם רבי ישמעאל את בן גנס הלכה כמותו איבעיא להו בחנוק מה לי אמר רבי ישמעאל תא שמע דאמר ר' יעקב אמר רבי יוחנן חלוק היה רבי ישמעאל אף בחנוק הלכה כמותו או אין הלכה כמותו תא שמע דכי אתא רבין אמר רבי יוחנן חלוק היה רבי ישמעאל אף בחנוק והלכה כמותו אף בחנוק אמר רב יהודה אמר שמואל חנוק וקנו מידו משתעבד מכלל דערב בעלמא לא בעי קנין ופליגא דרב נחמן דאמר רב נחמן

גובה מן היורשים כדי שלא תנעול דלת בפני לוין. הכא מוקי הך מילתא אליבא דכולי עלמא אין למאן דאמר דאוריתא אין למאן דאמר לאו דאוריתא וכפרק קמא דקידושין (דף יג.) ופסק אמרינן גובה מן היורשים שעבודא דאוריתא ואינו גובה [מן הלקוחות כו'] ויש לפרש דרב פפא לא אמר אלא מלוה על פה גובה מן היורשים ואינו גובה מן הלקוחות וגמרא מפרש לה הכא למאן דאמר שעבודא לאו דאוריתא והתם למאן דאמר שעבודא דאוריתא והוי כמו איכא דאמרי מילתא דהכא והתם וכענין זה מצינו בהמקבל (כ"מ דף קיב. ופס) דכתו מייתי מרב ששת קנלן עובר בכל תנאי אי לא אומן קונה בשבח כלי אי לא [ז] וכהגאל קמא (כ"ק דף נט.) משמע שלא שאלו ממנו אם אומן קונה בשבח כלי אי לא ובשם ה"ר אליהו מ"כ מפרש דהא דפסיק רב פפא התם דשעבודא דאוריתא היינו לענין קרבן כגון האשה שמתה יציאו היורשים עולמה דאיירי התם לענין במשנה וכן משמע התם מתוך פירוש הרא"ש ז"ל וכן עיקר[ח]:

משעת כתיבה שעבד נפשיה. [ט]כדפירש בקונטרס ולא גרסינן משעת כתובה דהוי משמע דעדי חתימה כדאי בכתובה לרבי אלעזר חה אינו דהא אפילו אין בכתובה עלמה אלא עדי מסירה כשר כדאמרינן[י] דאמר ר"ל אין בגיטין אין בשטרות וקיימת לן כוותיה אין בגיטין אין בשטרות מהכיא דזה בורר (סנהדרין דף כח: וסס)[כ] (הג"ה) [כ][הכא] נמי דכתב ביה אי פלוני ערב ותימה דאם כן ליהוי כשאילו ותיקן מורי ר' דשאני שאילו שדומה שמומר הגט ולעיל (דף קפב:) נמי אמרינן מילתא בקונטרס כשר:

והלכה כמותו אף בחנוק. קשה לר"י על ההיא דהנשא (כתובות דף קא: וסס קב. ד"ה אליבא) דאמר ר' יוחנן בשומר לאחיכו מייב אני לך מנה בשטר דאליבא מילתא דשטרא וכמאן דאמר לה אתם עדי דמי ומוקי נפשיה כר' ישמעאל [ל]דלא פליג עליה ר' ישמעאל אלא משום דסבר דערב לאחר מתן תעות משעבד דאמר דהלכה כמותו אף בחנוק ורבי יוחנן גופיה [מ][אפשר דס"ל] דאמר לו בשוק הנח לו ואתן לך פטור דליבא אליבא דשטר כלל ומנלן דסבר אליבא מילתא דשטרא ונראה לרבי דחנוק נמי דהכא בשטר טעמא[נ] דאליבא מילתא דשטרא [ס]גמר ומשעבד נפשיה ופי' בקונטרס דלא גרסינן בחר הכי הכי כולהו נמו קנין וכן נראה כי כבר פירש דין כולם ובפירוש רבינו מנגאל הוא משמע לפרשו כך בין בחנוק בין בלא חנוק בין בשטר ובין בעל פה בעי קנין ויש ספרים שאין כתוב בהן כלל ונחת לה מזה:

הדרן עלך גט פשוט וסליקא לה מסכת בבא בתרא

ופלוני ערב גובה מנכסים משועבדים ומקשי' היינו דרב דרב הכי נמי אמר. ומתרץ אימא דר' יוחנן כרב: אע"פ שקילם ר' ישמעאל את בן גנס. דאמר ששמש את בן גנס: הלכה כמותו. כר' ישמעאל דגובה מנכסים בני חורין: חלוק היה ר' ישמעאל. על בן גנס אף בחנוק דגובה מן הערב מנכסים בני חורין: חנוק וקנו מידו. אחד שהיה חנוק חכיריו בשכיל חובו ומצאו חבירו ואמר ליה הנח לו ואני אתן לך וקנו מן זה הערב שיפרע בשכילו משתעבד. מכלל דערב דעלמא משתעבד בלא קנין:

מסורת הש"ס

ה) קידושין יג: בכורות מח:, ג) גיטין ג: פו., ג) סס פז. [מוקפפת גיטין פ"ז], ד) [כ"מ יד.], ה) [לפניו סס: מגיעה דרשם ומגיעה דסיפא], ו) כס"מ: הסמיכה, ז) [וס"ש תוס' מנחת מח: ד"ה ואיכא לאמרי], ח) [ועי' תוס' קידושין יג: ד"ה אמר ר"מ], ט) [ועי' רש"ס], י) [ע"ל כדאמר רי' לאמר ר"ל. כ"ס"ס], כ) [ועי' תוס' גיטין ג: ד"ה ונוכה], ל) רש"ל, מ) רש"ל הא לא, נ) רש"ל, ס) [ע"ל מעשמת. רש"ס], ע) רש"ל מכ"ל,

הגהות הב"ח

(פ) גמ' אמר אמר רב דבשעת: (כ) רשב"ם ד"ה הכי נרסינן וכו' כיד מלוה ולא נעשה:

מוסף רש"י

שלשה גיטין פסולין. לכתחלה (גיטין ג:). ואם נישאת הולד כשר. הלי מגת לאו כר' מאיר סברא ליה לאמר עדי חתימה כדאי, דלר"מ הולד ממזר (גיטין פו. ע"ש ובהגהות הב"ח). **כתב בכתב ידו.** ידי הנעל, ואין בו זמן. נראה זמן נכתב משם (שם ב:) זמן תקנתא דלבנן מעשה בת אחותו הלכך הולד כשר (שם פו.), **ואין בו אלא עד אחד.** וכתב ידי סופר (שם ג:) פליגי בה בגמ' ליכא למ"ד אכתב ידו קאי אפילו הכי אשמעינן דלכתחלה לא ורשאל אשמעינן דאפילו אין בו עד אם נישא הולד כשר, אלמא למ"ד אכתב ידו סופר קאי אפילו הכי הולד כשר דשפר דהוה כשר דשפר הוה לה מקום עד שני (שם פז). אף על פי שאין עליו עדים. ואינו כתב ידו, אלא שנתנו לו בפני עדים כשר. ליגמא לכתחלה (שם). **וגובה מנכסים משועבדים.** גובה כתובתה בגנו זה מנכסים משועבדים, דתנן בכתובות (פט.) הוצאה גנו ואין עמו כתובה גובה כתובתה, ליגמא לתחרומא גובה מנכסים משועבדים אם שטר מלוה הוא גובה מנכסים משועבדים, שטר חוב נמי קרי גנו כדאמרינן בגמרא (ב"ק לה.) וגנו חוב אתן בו לתחרומא (שם ג:).

הדרן עלך מסכת בבא בתרא

רבינו גרשום

בשטר ולהכי משלמין יורשין: החוזק כתב ידו בב"ד. שהעידו לפני ב"ד שזו כתיבת יד לוה מאי. מי אמרינן כיון דהוחזק בבית דין דמי כמלוה בשטר וגובה מנכסים משועבדים אי דלמא כיון דלא התימי עליו עדים הוה כמלוה על פה וגובה מבני חורין: אמר ליה אף על פי שהוחזק כו'. הואיל דלא התימי עליו עדים: ר' אלעזר אומר אע"פ שאין עליו עדים. אלא הואיל שכתב בכתב ידו ונתנו לה בפני עדים כשר וגובה כתובתה מנכסים משועבדים. אלמא אף על גב (כלא חתימה) [דלא חתימן עדים עליה גבי ממשעבדי וקשי' לר' יוחנן. ואי קשי' לך היכי מצית מקשי בברא מנברא מר' אלעזר לר' יוחנן. תריץ הכי ס) ברייתא היא ומברייתא מצי מקשי. ואמר לך ר' יוחנן הא לא קשיא לי דהתם אמאי גבי ממשעבדי דאיכא כתובתה בידה דאיכא שטרא מעליא דמשעת כתובה שעבד נפשי' אבל הכא דלא שטר מעליא הוא דאין עליו עדים במאי מצי גבי ממשעבדי: ערב היוצא לאחר חיתום שטרות. שכתב מתחת חתימת העדים ופלוני ערב גובה המלוה מאותו ערב מנכסים בני חורין לפי שהואיל שנכתב לאחר חתימת העדים כמלוה על פה דמי שיש לו על הערב: ג) מעשה בא לפני ר' ישמעאל בערב היוצא אחר חיתום שטרות: שלא על אמתתו הלוהו. פירש ר' שלא

ס) [מתורה ל"ל מתחיתן כיס, ועי' בגיטין פז ע"ב. ב) מכאן עד ד"ה הא דסתם כיס שייך למתני. ג) ל"ל לא מתמו אלא אפילו ערב והוי מערב ע"פ ופרב וכו' אלא מכני חורין:

עין משפט
נר מצוה

קנו א מיי' פ"ח מהל' מלוה ולוה הל' ד' סמג עשין לד טוש"ע ח"מ סי' קז סעיף ה:
קנו ב מיי' שם הלכה ט טוש"ע ח"מ סי' נט סעיף ה ומיי' סי' קיז סעיף ה:
קנו ג מיי' שם הלכה ג ומסמג שם טוש"ע ח"מ סי' נט סעיף ב:
קנו ד מיי' פ"ח מהל' גירושין הלכה יד ומיי' מהלכות ומכירה סמג עשין ג טוש"ע אה"ע סי' קל סעיף כ:
קנו ה מיי' שם הל' כה ומיי' מהלכות ומכירה שם טוש"ע אה"ע סי' קס סעיף ה:
קנו א מיי' שם הל' טו [ומיי' פ"ח מהל' מלוה הל' כ] ומסמג שם טוש"ע אה"ע סי' קל סעיף ב [ומיי' סי' ס סעיף ב]:
קנו ב מיי' פכ"ו מהל' מלוה ולוה הל' ה סמג עשין לד טוש"ע ח"מ סי' קכט סעיף ז:
קנו ג מיי' פ"ד מהל' גירושין הלכה כה סמג עשין ע טוש"ע אה"ע סי' קל סעיף ב:
קנו ד מיי' פכ"ה מהל' מלוה ולוה הל' ה סמג עשין לד טוש"ע ח"מ סי' קכט סעיף ח:

רבינו גרשום (המשך)

על אמתנתו של ערב הלוהו לפי שלא היה בשעת מתן מעות והכא איכא למימר כיון דנכתב הערב לאחר החיתום איכא למימר לא הלוה בשעת מתן מעות ולא על אמנתו הלוהו דלא אמר בשעת מתן מעות על מנת שאפרע ממי שארצה להכי אינו גובה אפי' מבני חורין: ישמש את שמעון בן נגס. שבקי הוא הרבה בדיני ממונות: הא דכתב ביה בשטר קודם [ופלוני ערב] ואח"כ חתמו העדים משמע דו מוסיף על ענין ראשון דכי היכי דחתמי על מה שכתוב בשטר חתמו נמי על מאי דכתב ביה ופלוני ערב. אבל אי כתב קודם חתימת העדים פלוני ערב משמע דהיינו מילתא אחריתא ועדים לא חתמו ג) אלא אפי' לוב והוי שטר גופיה על פה ועדב במלוה על פה לא טרף מלוה מערב אלא מבני חורין אעיקר שטרא ולא אפלוגי ערב הלכך אינו גובה אלא מנכסים בני חורין: לדידי מיפרשא לי מיניה דר' יוחנן. היכא דסי קתני ברייתא דפסול אי כתב בגט כסוף כרת משה וישראל שאילו בשלום פלוני ושוב חתמו עדים איכא למימר על שאילת שלום חתמו שאלו עדים שזה שואל בשלום פלוני אבל אעיקר הגט אין מעידין ואי כתבו בסופו ושאילו בשלום פלו' ושוב חתמו כשר דמשמע דשאילת שלום חתם ועל כל מאי דכתב בגט חתמו וגובה כתובה מנכסים משועבדים ואמאי קאמר ר' יוחנן אחר זה ואחר זה אין גובה אלא מנכסים בני חורין ואע"ג דכתב ביה ופלוני ערב. ומשני לא התם נמי בההוא קאמר ר' יוחנן דגובה מבני חורין היכא דכתב ביה פלוני ערב אבל אי כתב ביה

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com